O ISTORIE A LITERATURII ROMÂNE DIN 2183 PÎNĂ LA ORIGINI

- editată de computerul Felix CS 2 * X-256 - (fragmente)

ARS AMATORIA

Este un fapt de evidenta populaţiei că numărul scriitorilor din întreaga noastră istorie literară este deja egal cu numărul de astăzi al locuitorilor de pe aceste meleaguri. De aceea, istoria literară nu mai poate fi decît un recensămînt. Şi ca orice recensămînt şi acesta nu poate fi realizat decît cu ajutorul computerului, al cărui uriaş avantaj faţă de capricioasa critică impresionistă, supusă umorilor momentului, constă într-o obiectivitate de fier, idealul dintotdeauna al oricărei istorii literare.

Pentru a caracteriza întreaga evoluţie a literaturii noastre, computerul a ales drept eşantion reprezentativ perioada modernă şi protosincro-contemporană, cea care a făcut primii paşi în istorie, începînd cu anii ’50. De ce aşa? Pentru că orice istorie care se respectă spre a fi respectată se repetă. În consecinţă, avem a găsi în perioada simpaticului deceniu ’50-’60 ghinda care conţine şi copacii şi pădurea şi uscăturile literaturii contemporane. Astfel, în mod dialectic, în momentul în care se aşează la masa de scris, computerul intră el însuşi în istoria pe care, suportînd-o, o şi face. Căci ce e computerul dacă nu un istoric literar mai evoluat care va fi depăşit de un nou George Călinescu, la rîndul lui depăşibil de o nouă generaţie de computere. Şi ce sînt toate aceste depăşiri planificate dacă nu fapte de istorie literară?

Se cuvine însă a sublinia cu roşu că iniţiativa de a judeca această epocă literară cu ajutorul computerului se justifică o dată în plus prin faptul că la începutul anilor ’50 literatura însăşi a fost pusă pe bazele unui creier colectiv, curentele, scriitorii, operele manifestîndu-se ca terminale ale computerului central de serviciu: „Şcoala de literatură”. Meritul incontestabil, dar atît de contestat o vreme al acestei **Şcoli** este ceea ce s-a numit colectivizarea talentelor sau, cu alte cuvinte, riguroasa lor aşezare pe făgaşele clare ale unor limbaje-standard: limbaj Cobol pînă prin 1980 (ceea ce în epocă se numea empiric „romanul obsedantului deceniu”), limbaj Fortran pînă prin 1990 (ceea se s-a numit mai tîrziu poezia generaţiei în blugi) şi în

sfîrşit limbajele plurimultidisciplinate de tip Odobleja, ale căror ramificaţii se varsă şi-n prezent.

Cartela 13. Romanul. Epoca paşilor mărunţi

După seceta epicului din simpaticul deceniu ’50-’60, se constată o oarecare înviorare a disponibilităţilor creatoare ale romancierilor. Ieşiţi uşor handicapaţi, dar cu fruntea sus, din avatarurile momentului, ei oferă istoricului literar un peisaj românesc drăguţ, variat, cu cărţi notabile şi din ce în ce mai lizibile. Dintr-o mulţime amorfă se desprind mai întîi romancierii din familia curajoşilor. Ei încearcă acum să scrie ceea ce alţii nu îndrăzniseră nici să şoptească înaintea lor. Contrastul alb-negru, principiu tehnic fundamental în epoca romanului şoptit, se nuanţează, astfel încît eroii noului roman capătă străluciri cenuşii, gri etc. Conflictul iese din tiparele univoce ale unui pseudo **deux ex machina** şi intră în tiparele plurivoce ale unui adevărat **deux ex machina.** Arta însăşi a naraţiunii o ia înaintea naraţiunii însăşi, făcînd paşi mărunţi spre ceea ce mai tîrziu se va numi stilul arsamatorist. Dar prea obsedaţi să spună ceea ce era de spus, scriitori din familia curajoşilor uită să spună ceea ce nu era de spus. Preocupaţi pînă peste cap să zugrăvească lumea prin care au trecut, fiindu-i ultimii martori, scriitori devin primii ei epigoni. Omul nu mai era unidimensional, dar nici nu ajungea la pluridimensionalitate; el era adimensional. Alte defecte ale romancierilor curajoşi erau: intimismul relaţiilor sentimentale necuantificate, uşoara fascinaţie a tipurilor feminine masculinizate, simpatizarea subterană nealgoritmizată cu anumiţi eroi, orgoliul direct proporţional cu gustul şi culoarea puterii, iritarea în faţa iritării critice, cultul situaţiei sociale pe metru cub, lipsa legăturii între generaţiile aparţinînd aceleiaşi promoţii, nostalgia universităţii de gradul II în detrimentul nostalgiei universităţii de gradul I, lipsa lecturilor filosofice de ambele grade, pe scurt, ceea ce Maio- rescu numea „formele fără fond”. Deşi producţia românească a acestei familii a fost relativ abundentă, astăzi se mai pot citi fragmentar **Galeria cu viţă sălbatică, Vînătoarea regală, Pumnul şi palma** şi, în ultimul rînd, **Dragostea şi revoluţia,** ce se găsesc în biblioteci la fişierele speciale.

Cartela 15. Clasicii poeziei Fortran

Puţini din poeţii celei de-a doua jumătăţi a ultimului secol din mileniul trecut au avut intuiţia mutaţiei radicale petrecute în cîmpul valorilor, de la forţa gravitaţională a esteticului la imponderabilitatea consonatistă a cosmoethosului. Cînd, de la depărtare, citeşti prin satelit presa vremii, te apucă

rîsu'-plînsu' (cum spunea un poet uitat al vremii), văzînd cîtă cerneală a curs pentru „estetic", noţiune care astăzi este un arhaism găsibil numai la Dubna, la Muzeul Memoriei Calculatoarelor. În schimb, poezia de circulaţie intergalactică a lui Valeriu Bârgău, Petre Got, Mara Nicoară, Ion Lilă, Corneliu Vădim Tudor, Marin Lupşanu, Dumitru Udrea, Ion Gheorghe, Anais Nersesian, Cezar Ivănescu, A. Toma, Aurelian Titu Dumitrescu, Tiberiu Utan, Victor Tulbure, Eugen Frunză, Angel Grigoriu şi Romeo Iorgulescu, Ion Potopin, Ion Crînguleanu, Ion Lotreanu, Dan Mutaşcu, Virgil Carianopol, Dan Ciachir, Ion Segărceanu, Rusalin Mureşan, Corneliu Sturdzu, George Arion şi mai ales Bazil Gruia a cucerit toate staţiile de difuzare a lirismului, fiind tradusă integralmente în slavonă.